

ALÞINGISTÍÐINDI

1941

FIMMTUGASTA OG SJÖUNDA LÖGGJAFARÞING

ÞINGSKJÖL OG UMRÆÐUR

REYKJAVÍK
RÍKISPRENTSMÍÐJAN GUTENBERG
1942

Skrifstofustjóri þingsins hefur annað útgáfu Alþingistíðindanna.

Skammstafanir.

A = A-deild Alpt. = þingskjölin.

afgr. = afgreitt.

allshn. = allsherjarnefnd.

Alþ. = Alþingi.

Alþfl. = Alþýðuflokkur.

alþm. = alþingismaður.

Alpt. = Alþingistiðindi.

aths. = athugasemd.

atkv. = atkvæði.

atkvgr. = atkvæðagreiðsla.

atvmrh. = atvinnumálaráðherra.

atvmrn. = atvinnumálaráðuneytið.

B = B-deild Alpt. = umræður um samþykkt lagafrumvörp.

brbl. = bráðabirgðalög.

breyt. = breyting.

britt. = breytingartillaga.

Bændafl. = Bændaflokkur.

C = C-deild Alpt. = umræður um fallin lagafrumvörp og óútrædd.

D = D-deild Alpt. = umræður um þingsályktunartillögur og fyrirspurnir.

d. = deild.

dm. = deildarmaður.

dómsmrh. = dómsmálaráðherra.

dómsmrn. = dómsmálaráðuneytið.

Ed. = efri deild.

e. hlj. = einu hljóði.

félmrh. = félagsmálaráðherra.

félmrn. = félagsmálaráðuneytið.

fjhn. = fjárhagsnefnd.

fjmrh. = fjármálaráðherra.

fjmrn. = fjármálaráðuneytið.

fjvn. = fjárveitinganefnd.

flm. = flutningsmaður.

form. = formaður.

forsrh. = forsætisráðherra.

Framsfl. = Framsóknarflokkur.

frsm. = framsögumaður.

frv. eða frumv. = frumvarp.

frvgr. = frumvarpsgrein.

fskj. = fylgiskjal.

fsp. = fyrirspurn.

gr. = grein.

grg. = greinargerð.

hl. = hluti.

hv. eða háttv. = háttvirtur.

hæstv. = hæstvirtur.

l. = lög.

lagafrv. = lagafrumvarp.

landbn. = landbúnaðarnefnd.

landbrh. = landbúnaðarráðherra.

landsk. = landskjörinn.

málsgr. eða mgr. = málsgrein.

málsl. = málsliður.

meðnm. = meðnefndarmaður.

menntmn. = menntamálanefnd.

mþn. = millipinganefnd.

n. = nefnd (með þingskjalsnúmeri = nefndarálit (n. 123)).

nál. = nefndarálit.

Nd. = neðri deild.

nm. = nefndarmaður.

ráðh. = ráðherra.

rn. = ráðuneyti.

rökst. = rökstudd.

samgm. = samgöngumál.

samgmn. = samgöngumálanefnd.

samvn. = samvinnunefnd.

samþ. = samþykkt.

samþm. = samþingismaður.

shlj. = samhljóða.

Sjálfstfl. = Sjálfstæðisflokkur.

sjútvn. = sjávarútvegsnefnd.

skrif. = skrifari.

Sósfl. = Sameiningarflokkur alþýðu, Sósíalista-flokkurinn.

stafl. = staflliður.

stj. = stjórn.

stjfrv. = stjórnarfrumvarp.

stjskr. = stjórnarskrá.

stjskrfrv. = stjórnarskráfrumvarp.

stjskrn. = stjórnarskrárnefnd.

Sþ. = sameinað þing.

till. = tillaga.

tillgr. = tillögugrein.

tölul. = töluliður.

umr. = umræða.

vatill. = viðaukatillaga.

viðskmrh. = viðskiptamálaráðherra.

viðskmrn. = viðskiptamálaráðuneytið.

þ. = þing.

þál. = þingsályktun.

þáltill. = þingsályktunartillaga.

þingd. eða þd. = þingdeild.

þingdm. eða þdm. = þingdeildarmaður.

þingmfrv. eða þmfrv. = þingmannafrumvarp.

þm. = þingmaður.

þm. A.-Húnv. = þingmaður Austur-Húnavetninga.

þm. Ak. = þingmaður Akureyringa.

þm. A.-Sk. = þingmaður Austur-Skaftfellinga.

þm. Árn. = þingmaður Árnesinga.

þm. Barð. = þingmaður Barðstrendinga.

þm. Borgf. = þingmaður Borgfirðinga.

Skammstafanir.

þm. Dal. = þingmaður Dalamanna.
 þm. Eyf. = þingmaður Eyfirðinga.
 þm. G.-K. = þingmaður Gullbringu- og Kjósarsýslu.
 þm. Hafnf. = þingmaður Hafnarfjarðarkaupstaðar.
 þm. Ísaf. = þingmaður Ísafjarðarkaupstaðar.
 þm. Mýr. = þingmaður Mýramanna.
 þm. N.-Ísf. = þingmaður Norður-Ísfirðinga.
 þm. N.-M. = þingmaður Norðmýlinga.
 þm. N.-Þ. = þingmaður Norður-Þingeyinga.
 þm. Rang. = þingmaður Rangæinga.
 þm. Reykv. = þingmaður Reykvíkinga.
 þm. Seyðf. = þingmaður Seyðfirðinga.
 þm. Skagf. = þingmaður Skagfirðinga.
 þm. S.-M. = þingmaður Sunnmýlinga.
 þm. Snæf. = þingmaður Snæfellinga.
 þm. Str. = þingmaður Strandamanna.
 þm. S.-Þ. = þingmaður Suður-Þingeyinga.
 þm. Vestm. = þingmaður Vestmannaeyinga.
 þm. V.-Húnv. = þingmaður Vestur-Húnavetninga.
 þm. V.-Ísf. = þingmaður Vestur-Ísfirðinga.
 þm. V.-Sk. = þingmaður Vestur-Skaftfellinga.
 þskj. = þingskjal.

ÁÁ = Ásgeir Ásgeirsson, þm. V.-Ísf.
 ÁJ = Árni Jónsson, 9. landsk. þm.
 BÁ = Bjarni Ásgeirsson, þm. Mýr.
 BJ = Bergur Jónsson, þm. Barð.
 BjB = Bjarni Bjarnason, 2. þm. Árn.
 BrB = Brynjólfur Bjarnason, 1. landsk. þm.
 BSn = Bjarni Snæbjörnsson, þm. Hafnf.
 BSt = Bernharð Stefánsson, 1. þm. Eyf.
 EÁrna = Einar Árnason, 2. þm. Eyf.
 EE = Eiríkur Einarsson, 8. landsk. þm.
 EmJ = Emil Jónsson, 6. landsk. þm.
 EOl = Einar Olgeirsson, 4. þm. Reykv.

ErlÞ = Erlendur Þorsteinsson, 10. landsk. þm.
 EystJ = Eysteinn Jónsson, 1. þm. S.-M.
 FJ = Finnur Jónsson, þm. Ísaf.
 GG = Gísli Guðmundsson, þm. N.-Þ.
 GSV = Gísli Sveinsson, þm. V.-Sk.
 GP = Garðar Þorsteinsson, 7. landsk. þm.
 HelgJ = Helgi Jónasson, 2. þm. Rang.
 HermJ = Hermann Jónasson, þm. Str.
 HG = Haraldur Guðmundsson, þm. Seyðf.
 HV = Héðinn Valdimarsson, 3. þm. Reykv.
 IngP = Ingvar Pálmason, 2. þm. S.-M.
 ÍsIH = Ísleifur Högnason, 4. landsk. þm.
 JakM = Jakob Möller, 2. þm. Reykv.
 JGM = Jóhann G. Möller, 6. þm. Reykv.
 JÍv = Jón Ívarsson, þm. A.-Sk.
 JJ = Jónas Jónsson, þm. S.-Þ.
 JJós = Jóhann Jósefsson, þm. Vestm.
 JóhJón = Jóhannes Jónasson, 4. (vara)þm. Reykv.
 JÞálm = Jón Pálmason, þm. A.-Húnv.
 JörB = Jörundur Brynjólfsson, 1. þm. Árn.
 MG = Magnús Gíslason, 11. landsk. þm.
 MJ = Magnús Jónsson, 1. þm. Reykv.
 ÓTh = Ólafur Thors, þm. G.-K.
 PHann = Pálmi Hannesson, 1. þm. Skagf.
 PHerm = Páll Hermannsson, 2. þm. N.-M.
 PO = Pétur Ottesen, þm. Borgf.
 PZ = Páll Zóphóníasson, 1. þm. N.-M.
 SÁÓ = Sigurjón Á. Ólafsson, 2. landsk. þm.
 SEH = Sigurður E. Hlíðar, þm. Ak.
 SK = Sigurður Kristjánsson, 5. þm. Reykv.
 SkG = Skúli Guðmundsson, þm. V.-Húnv.
 StgrSt = Steingrímur Steinþórsson, 2. þm. Skagf.
 StSt = Stefán Stefánsson, 3. landsk. þm.
 SvBH = Sveinbjörn Högnason, 1. þm. Rang.
 TT = Thor Thors, þm. Snæf.
 ÞBr = Þorsteinn Briem, þm. Dal.
 ÞÞ = Þorsteinn Þorsteinsson, 5. landsk. þm.

Skammstafanir þessar tákna og orðin í fleirtölu og í öllum beygingarföllum.

Efnisyfirlit.

(57. löggjafarþing.)

I.

Yfirlit um þingskjöl og umræður.*)

Allsherjarnefnd Sp., kosning, 15—16.

Alþingi, sjá: Embættismannakosningar, Kosning fastanefnda, Yfirlit um störf þingsins, þinglausnir, þingmannatal, þingsetning.

Áfengismál, till. til þál. um. (Flm.: PO, IngP, FJ, ÞBr). Þskj. 3. — Ekki útrædd. — Umr. 78.

Áfengisverðlanir ríkisins, sjá Áfengismál.

Bandaríki Norður-Ameríku, sjá Hervernd.

Embættismannakosningar, í Sp. 14; í Nd. 17—18; í Ed. 19—20.

Fastanefndir, sjá Kosning fastanefnda.

Fjárveitinganefnd, kosning, 15.

Hervernd Íslands, till. til þál. um, að Bandaríkjum Norður-Ameríku sé falin hervernd Íslands, meðan núverandi stjórn stendur. (Frá ríkisstjórninni). Þskj. 1, 4 þál. Umr. 21—77. (Þskj., prentuð með till.: 1) Orðsending forsætisráðherra Íslands til forseta Bandaríkja Ameríku. 2) Orðsending frá forsætisráðherra Íslands til brezka sendiherrans í Reykjavík. 3) Orðsending forseta Bandaríkjanna í Ameríku til forsætisráðherra Íslands. 4) Bréf brezka sendiherrans í Reykjavík til forsætisráðherra Íslands).

Kjörbréfanefnd, kosning, 15.

Kosning fastanefnda í Sp. 15—16.

Lokun áfengisverzlana ríkisins, sjá Áfengismál. Sjálfstæði Íslands og stjórn mála-samband við Sovétlýðveldin, till. til þál. um ráðstafanir til að tryggja sjálfstæði Íslands að stjórnvaldinni lokinni og um stjórn mála samband við Sovétlýðveldin. (Flm.: ÍslH, BrB, Jóh.Jón). Þskj. 2. — Ekki útrædd. — Umr. 77—78.

Sovétlýðveldin, stjórn mála samband við, sjá Sjálfstæði.

Starfsmenn þingsins 79—80.

Stjórn mála samband við Sovétlýðveldin, sjá Sjálfstæði.

Utánríkismálanefnd, kosning, 16.

Vilmundur Jónsson, sjá Þingmaður.

Yfirlit um störf Alþingis 79.

Þinglausnir 79—80.

Þingmaður leggur niður þingmennsku 14.

Þingmannatal, í Sp. 11—12; í Nd. 17; í Ed. 19.

Þingmennskuafsal, sjá Þingmaður.

Þingsetning, í Sp. 11—16; í Nd. 17—18; í Ed. 19—20.

II.

Mælendaskrá.

[Stjarna (*) framan við nafn ræðumanns í umræðunum táknar, að ræðan sé prentuð eftir handriti innanþingskrifara, óyfíresið af ræðumanni.]

Ríkisstjóri (Sveinn Björnsson).

12 (Þingsetning í Sp.); 80 (Þinglausnir).

Forsrh. (Hermann Jónasson).

21, 46, 61 (Hervernd Íslands).

Atvnrh. (Ólafur Thors).

37. (Hervernd Íslands).

Félmrh. (Stefán Jóh. Stefánsson).

40 (Hervernd Íslands).

Forseti Sp. (Haraldur Guðmundsson).

14, 15, 16 (Þingsetning í Sp.); 32, 48, 66, 73, 76 (Hervernd Íslands); 78 (Sjálfstæði Íslands og stjórn mála samband við Sovétlýðveldin); 79 (Þinglausnir).

Forseti Nd. (Jörundur Brynjólfsson).

18² (Þingsetning í Nd.).

Forseti Ed. (Einar Arnason).

20² (Þingsetning í Ed.).

*) Tölutilvitnanir í umræður tákna dálkatöl.

Ásgeir Ásgeirsson.
67 (Hervernd Íslands).
Bergur Jónsson.
74 (Hervernd Íslands).
Brynjólfur Bjarnason.
43, 54, 77 (Hervernd Íslands).
Eiríkur Einarsson.
77 (Hervernd Íslands).
Garðar Þorsteinsson.
76 (Hervernd Íslands).
Gísli Sveinsson.
32, 59, 76 (Hervernd Íslands).
Héðinn Valdimarsson.
47 (Hervernd Íslands).
Ingvar Pálmason.
14² (Þingsetning i Sp.); 19 (Þingsetning i
Ed.); 80 (Þinglausnir).
Ísleifur Högnason.
58, 73 (Hervernd Íslands).

Jakob Möller.
17, 18 (Þingsetning i Nd.).
Jóhann Jósefsson.
77 (Hervernd Íslands).
Jón Pálmason.
77 (Hervernd Íslands).
Páll Zóphóniasson.
77 (Hervernd Íslands); 78 (Áfengismál).
Pálmi Hannesson.
54 (Hervernd Íslands).
Pétur Ottesen.
48, 77 (Hervernd Íslands).
Sigurður E. Hlíðar.
66, 77 (Hervernd Íslands).
Steingrímur Steinþórsson.
71 (Hervernd Íslands).
Þorsteinn Briem.
51, 77 (Hervernd Íslands).
